

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 6 Eylül 2013
Sayı : 16874

31819

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Melda Onur
İstanbul Milletvekili

Haliç Tersaneleri tersanesi nam-ı diğer Tersane-i Amire, dünya üzerinde 558 yıldır sanayi üretiminin sürdürüldüğü tek tersane örneğidir ve bu yönüyle de dünya mirası listesine alınmayı hak eden bir tarihi-kültürel değerdir. Öte yandan, 24.07.2013 tarihinde açık arttırma yöntemi ile sonuçlandırılan Haliçport Projesi (Haliç Yat Limanı ve Kompleksi Projesi) ihalesi işlemi ile 6 asırdır gemi yapım işlevi sürdüren bu endüstriyel arkeolojik SİT'in parçalanmak suretiyle ortadan kaldırılması söz konusudur.

2 Temmuz 2013'te yapılan ilk değerlendirmenin ardından, 24 Temmuz 2013 tarihinde yapılan açık arttırma sonucunda, ihaleyi 1 milyar 346 milyon dolar bedel öneren Sembol Uluslararası Yatırım, Ekopark Turizm ve Fine Otelcilik adlı firmalardan oluşan ortak girişim grubunun kazanmış olduğu açıklanmıştır. 4 yılı inşaat, 45 yılı işletme süresi olmak üzere 49 yıllığına Yap-İşlet-Devret modeliyle gerçekleştirilecek projede; 70 yat kapasiteli iki yat limanı, 5 yıldızlı iki otel, dükkânlar, restoranlar, kongre ve kültür merkezleri, sinema ve eğlence tesisleri, cami ve otoparkın yer alacağı dahil olduğu belirtilmektedir ve proje ihale ile ilgili olarak kamuoyuyla paylaşılan tek resmi bilgilendirme budur. İhaleyi kazanan grup adına yapılan bir başka açıklama ya göre ise; henüz hazır herhangi bir proje (tasarım) söz konusu değildir, sadece bazı çizimler vardır ve sözleşme imzalanmasından sonra kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Haliç'in kuzey kıyısında 2 km'lik kıyı şeridinde, toplam 51 hektarlık alanda konumlanmış olan ve bugün Atatürk Köprüsü'nden başlayarak sırası ile Haliç, Camialtı ve Taşkızak Tersaneleri olarak isimlendirilen tersaneler, Fatih Sultan Mehmed'in emri ile kurulmuş olan Tersane-i Amire'nin 1455'den bugüne gelişerek varlıklarını tersane olarak sürdürmüş olan parçalarıdır. Bugün Haliçport olarak isimlendirilen ihale, bu tarihi sürekliliğin Camialtı ve Taşkızak Tersaneleri kısmını kapsamaktadır.

Söz konusu tersaneler, Beyoğlu İlçesi sınırları içinde kalmakta olup; Beyoğlu Bölgesi İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 07.07.1993 gün, 4720 sayılı kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilmiştir ve Beyoğlu Kentsel Sit alanı için hazırlanan

Koruma Amaçlı İmar Planı'nda Tersanelerin Haliç Tersanesi kısmı özgün değerleri ile korunmaktadır.

Diğer taraftan, tersanelerin içinde yer aldığı bölge, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 22.03.1995 tarihinde yapılan 6482 sayılı ve 379 numaralı toplantısı ile SİT ALANI olarak tescil edilmiştir. Alanda ayrıca Haliç, Camialtı ve Taşkızak Tersaneleri'ne ait ve 24 Nisan 1996'da tescil edilmiş toplam 31 adet yapı/yapı kalıntısı mevcuttur. Bu nedenle söz konusu tersanelerde yapılacak her türlü uygulama için ilgili Koruma Kurulu'nun görüşünün alınması, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereğidir.

Bu bağlamda;

1- 1455'den bugüne, 558 yıl boyunca varlığını tersane olarak sürdürmüş olan Tersane-i Amire'yi, üretim işlevinden tamamen kopararak onu dünya çapında eşsiz kılan bu özelliğinin ortadan kaldırılması kararının alınması sürecine Bakanlığınız da dahil olmuş mudur? Bu kararın kim(ler) tarafından, neden, nasıl ve neye dayanılarak verilmiş olduğu Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Benzer şekilde, söz konusu alanın otel, yat limanı vb. tesislerle turizm alanı olarak yeniden işlevlendirilmesi kararının, hangi uzmanlıklara sahip kim(ler) tarafından, neden, nasıl, hangi amaçla alınmış olduğu; karar süreçlerinde hangi organ, yöntem ve mekanizmaların kullanıldığı bilgileri Bakanlığınızda mevcut mudur?

2- İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı hakkında yapılan genel itirazların görüşüldüğü 10.05.2011 tarihli toplantısında, Plan Notu'nun Tersane Alanları başlıklı 8.4.4.4 no.lu maddesinin, alınan 947 sayılı kararla;

- “tersanelerin kapasite ve kabiliyetlerini değiştiren her kararın Danıştay 13. Dairesi'nin 2005/9755E ve 2005/6279K ilamları konusu mahkeme kararına aykırılık oluşturacağı”,
- “yolcu gemilerinin inşa, bakım ve onarımlarının nerelerde yapılacağına açıklanmamış olması”
- “Dünyanın yaşayan en eski ikinci tersanesi olan Haliç Tersanelerinin özellikle tarihten gelen üretim ve eğitim fonksiyonlarını devam ettirmek üzere yeniden yapılandırılmasının gerektiği, Haliç Tersanelerinin yalnızca müze, kültür merkezi gibi başka amaçlarla kullanılmasının endüstriyel-arkeolojik SİT'in 'kültür adına' kaybedilmesine neden olacağı”

gerekçeleriyle değiştirilmiş ve başlangıçta yer almayan “üretim” sözcüğünün eklenmek ve “kısmen tersane işlevinin sürdürüleceği” ifadesindeki “kısmen” sözcüğünün çıkarılması suretiyle TERSANE olarak ÜRETİM işlevinin esas alınması gerektiğinin özellikle ve önemle vurgulanmış olduğu göz önünde tutulduğunda; üretim fonksiyonunu sonlandırarak tersane alanlarını otel vb. turizm alanlarına dönüştüren bir ihale nasıl gündeme getirilebilmektedir?

3- Haliçportun kapsadığı alanın en büyük ve önemli bölümünü oluşturan, Milli Savunma Bakanlığı'na tahsisli ve Taşkızak Tersanesi Komutanlığı'nın kullanımında bulunan Taşkızak Tersanesi ile ilgili olarak Milli Savunma Bakanlığı ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi arasında akdedilen protokolün "mülkiyeti üçüncü şahıslara devredilmemek, tarihsel doku bozulmamak ve sosyal amaçlı, toplumsal kullanıma yönelik tesislerin yapımı amacıyla kullanılması taahhüdü ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne devredileceği hususunun, tapu işlemlerinde göz önünde bulundurularak tapu kayıtlarında yer almasının sağlanacağı" biçimindeki amir hükmü , tersane alanının 49 yıllığına üçüncü şahıslara devrini öngören ihale ile hangi ölçüde bağdaştırılabilecektir? İhale şartnamesinin, "tarihsel dokunun bozulmaması; sosyal amaçlı, toplumsal kullanıma yönelik tesislerin yapımı" konularını garanti altına alacak koşul ve hükümleri içermesinin gerektiği konusunda ihaleyi yürüten merciler Bakanlığınızca uyarılmış ve bu husus daha sonra da Bakanlığınızca takip edilmiş midir?

Türkiye Gemi Sanayi A.Ş.'ye bağlı olan Haliç Tersanesi 2006'da tersane olarak işlevini sürdürmek koşulu ile çeşitli inşaat işlerinin yaptırılması karşılığında İBB'ye devredilmiştir. Protokolün devir şartlarında, "Mülkiyeti üçüncü taraflara devredilmemesi ve tarihsel dokunun bozulmaması" bulunmaktadır. Buna göre açık artırma yöntemi ile ihale işlemi yapılması ve mülkiyetin 3. kişilere devredilmesi protokole aykırı değil midir?

4- Bilindiği üzere 2863 sayılı Kanun uyarınca ihale kapsamında yapılacak her türlü uygulama için ilgili Koruma Kurulunun kararı vermesi gerekmektedir. İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 13.06.2012 gün ve 521 sayılı kararında , "İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 23.06.2010 tarih ve 3601 sayılı kararı ile onaylanan Aynalıkavak Kasrı - Haliç Sahili Tersaneler Bölgesi Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'na uygun şekilde, 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planının hazırlanarak Kurulumuza iletilmesine; uygulamalarla ilgili taleplerin 1/1000 ölçekli plandan sonra değerlendirilebileceğine" dendiği bilinmektedir. Bu değerlendirmeye esas teşkil edecek olan 1/1000 ölçekli uygulama imar planının temel alacağı 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, Koruma Kurulu'nca onaylanmış olduğu 23.06.2010 tarihinden bu yana 2 yılı aşkın bir süre geçmiş ve Büyükşehir Belediye Meclisi'nden de geçmiş olmasına rağmen hala askıya çıkarılarak kesinleştirilmemiştir. 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı'nın askıya çıkarılarak ve gelebilecek itirazlara bağlı olarak son şekli verilmek suretiyle kesinleştirilmesinin bu kadar uzun bir süre gecik(tiril)miş olması, olağan mıdır; hangi neden ya da gerekçelere dayanmaktadır? Gerek kent, gerekse ülke açısından bu denli önemi bulunan bir alanda çok büyük çaplı değişim öngören bir ihalenin, kesinleşmiş 1/5000 ölçekli ve buna uygun 1/1000 ölçekli planların var olmadığı şartlarda gerçekleştirilmiş olmasına, Bakanlığınızca itiraz edilmiş midir; edilmesi düşünülmekte midir?

5- Haliç tersanesinin yenilenmesi konusunda projeyi gerçekleştirecek olan kurumu belirlemek için ihale yöntemi yerine neden tasarım yarışması açılmamıştır?

6- İhaleye 3 ortak girişim grubu katılmıştır. Bu firmalar hangi kriterlere göre seçilmiş, hangi kriterlere göre projeyi Sembol Uluslararası Yatırım, Ekopark Turizm ve Fine Otelcilik

ortak girişim grubu kazanmıştır? (ihaleyi gerçekleştiren Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'na sorulması daha uygun olacağı için buradan çıkarıldı; uygun/gerekli görüldüğü takdirde diğer önergede değerlendirilecek)

7- Sembol Uluslararası Yatırım, Ekopark Turizm ve Fine Otelcilik adlı firmalardan oluşan ortak girişim grubunun bu ölçekte tarihi bir alanın gerçekleştirecek gerekli referansları var mıdır? (ihaleyi gerçekleştiren Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'na sorulması daha uygun olacağı için buradan çıkarıldı; uygun/gerekli görüldüğü takdirde diğer önergede değerlendirilecek)

8- 24 Nisan 1996'da, Haliç, ihale konusu alanın kapsadığı Camialtı ve Taşkızak Tersaneleri'nde ait bugüne kadar kaç adet tarihi yapı tescil edilmiştir? Bu eserler ve özellikleri nelerdir? Projenin gerçekleşmesi Uygulama aşamasında bu eserlerin fiziki etkilerden korunmaları için ihale şartnamesinin gereken tedbir ve hükümleri içermesi konusu, şartname hazırlığı aşaması ve/veya sonrasında Bakanlığınızca talep ve takip edilmiş midir? Şartnamenin, ihaleyi alan firma ile bu hususa ilişkin yapılmış bir protokol yapılmasını ve Bakanlığınızca onaylanacak bir koruma planını vb. var mıdır öngörüp öngörmediği, Bakanlığınızca bilinmekte ve/veya izlenmekte midir?

9- Haliçport olarak adlandırılan bu ihale, İstanbul Büyükşehir Belediyesi resmi internet sitesinde "devam eden projeler" bölümünde yer verilen ve Camialtı ve Taşkızak'a ilave olarak Haliç Tersanesi'ni de içine alan "Taşkızak, Haliç ve Camialtı Tersaneleri Sosyal ve Kültürel Amaçlı Yeni Kullanım Ön Etüt Projesi" ile ne ölçüde bağdaştırılabilmektedir? Söz konusu ihale ile artık bir geçerliliği kalmayan bu Ön Etüt Projesi için, bugüne kadar ne büyüklükte bir kaynak boşa harcanmış olmaktadır?

10- İBB'nin internet sitesinde devam eden projeler bölümünde Haliçport projesi ile ilgili ön etüt çalışması yapılıyor açıklaması bulunmaktadır. Bahsedilen ön etüt çalışmasında hangi uzman kuruldun, hangi üniversitelerden ve hangi uzman STK ve meslek örgütlerinden görüş alınmaktadır?